

Par taisnīgu attieksmi pret godprātīgiem un negodprātīgiem komunālo pakalpojumu saņēmējiem

Aivars Tabuns

Nepieciešams mainīt valsts un pašvaldību iestāžu darbības regulējumu, lai turpmāk godprātīgie komunālo maksājumu veicēji neciestu no negodprātīgu īrnieku rīcības un ir jāvienkāršo sankcijas pret ilgstošiem komunālo maksājumu parādniekiem. Uzskatāms piemērs ir situācija ar Rīgas namu pārvaldnieka (RNP) klientu parādsaistībām. Saskaņā ar RNP publiskotiem datiem, kopumā par visiem maksājumiem iedzīvotājiem pret RNP ir aptuveni 40 miljonu eiro parāds. Līdz apkures sezonas sākšanai iedzīvotāju parāds par apkuri bija 2,6 miljoni eiro. Pārvaldnieki iedzīvotāju parādus nesedz no saviem līdzekļiem, bet gan no godprātīgo pakalpojumu saņēmēju maksājumiem. Līgumsaistības nepildošo dēļ finansējums tiek samazināts citiem pārvaldnieku pakalpojumiem un infrastruktūras uzlabošanas pasākumiem, t.i., cieš godprātīgie komunālo pakalpojumu maksātāji.

Pirmkārt, lai nodrošinātu godprātīgo komunālo maksātāju intereses, ir jāatceļ iespēja veikt kolektīvās sankcijas - siltumapgādes nepieslēgšanu vai atslēgšanu, atkritumu neizvešanu utt. dzīvojamajiem namiem, kuros atsevišķi īrnieki nav veikuši savus komunālos maksājumus.

Ierosinu:

Lai novērstu šādu iespēju, Ministru kabineta “Siltumenerģijas piegādes un lietošanas noteikumi” Nr.876(21.10.2008) sadaļa “VII. Siltumenerģijas piegādes pārtraukšanas un ierobežošanas nosacījumi” jaunajā redakcijā ir jāiekļauj norma: “Siltumenerģijas piegādātājam nav tiesības nepieslēgt vai atslēgt siltumenerģijas piegādi tiem dzīvokļu īpašniekiem, kuri ir norēķinājušies par saņemtiem pakalpojumiem un kuriem nav parādu par iepriekšējos periodos patērēto siltumenerģiju”.

Pamatojums.

Līgumsaistības pildošos nedrīkst pakļaut kolektīvām sankcijām, jo godprātīgie maksātāji juridiski nav atbildīgi par citu personu parādiem. Dažādu privāto dzīvokļu īpašniekiem nav savstarpēju juridisku saistību, un viņu dzīvokļi nav kopīpašums. Katrs dzīvokļa īpašnieks slēdz individuālos pārvaldīšanas līgumus, un tāpēc sankcijām nevar būt kolektīvs raksturs un komunālo parādu atmaksai nevar tikt piemēroti kolektīvās atbildības principi. Atbildība par individuālo līgumsaistību izpildi var būt tikai individuāla.

Otrkārt, pašreizējais sankciju mehānisms komunālo maksājumu parādu piedziņai ir ilgstošs, dārgs un neefektīvs. Uzskatāms piemērs ir situācija ar Rīgas namu pārvaldnieka klientu parādsaistībām. Saskaņā ar RNP publiskotiem datiem pašlaik RNP labā ir iztiesātas parādsaistību lietas par 27 miljonu eiro kopsummu. Tomēr zvērinātiem tiesu izpildītājiem izdodas atgūt tikai nelielu daļu no parādiem. Šobrīd tehniski nav iespējams negodprātīgiem komunālo pakalpojumu saņēmējiem atslēgt siltumapgādi vai ierobežot viņu iespējas lietot daudzus citus līgumsaistībās paredzētos pakalpojumus (atkritumu izvešanu, ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu, utt.). Daudzdzīvokļu nama pārvaldniekam tehniski ir iespēja negodprātīgiem pakalpojumu saņēmējiem atslēgt elektrības padevi.

Ierosinu:

Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likumā ir jānosaka kārtība, kādā namu pārvaldnieki var vienpusējā kārtībā apturēt vai pārtraukt līgumsaistības ar ilgstošiem komunālo maksājumu parādniekiem, tajā skaitā pārtraucot viņiem elektrības padevi.

Pamatojums.

Visos pārvaldīšanas līgumos ir ietverta samaksa par koplietošanas elektroenerģiju un mājas elektroapgādes sistēmas tehnisko apkopi. Negodprātīgie komunālo pakalpojumu saņēmēji neveic šo pakalpojumu apmaksu un līdz ar to ir pamatojums atslēgt viņiem elektroapgādes sistēmu. Šāds pasākums veicinās komunālo maksājumu veikšanu, preventīvi samazinās ilgstošo parādu uzkrāšanos un līdz ar to godprātīgiem maksātājiem nodrošinās taisnīgāku pakalpojumu saņemšanu.